

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁR
Hónapontaiban évi...
Féléves...
Éves...
Külföldre...
Egyes szám ára...
206

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve az
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Deák-utca 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
Előfizetők és hirdetősek a kiadóhivatalhoz intézendők.

11. évfolyam 197. szám. Nagyvárad Szombat, 1917 szeptember 8.

Esterházytól-Wekerléig. — Politikai munkatársunktól. —

Budapest, szeptember 7.
A magyar politikai életnek megint van egy jobb sorsra érdemesnek bizonyult, tragikus alakja: Esterházy Mécis gróf.
Egyik fővárosi estilap színes képét — és igaz képét — adta annak a Kálvária járásnak, amelyen át Esterházy gróf eljutott annak felismeréséhez, hogy a mai magyar politikai viszonyok közt itt vezérekedéshez első sorban igen-igen erős — gyomor szükséges. Ritkán vállalkozott még politikus nagy feladatra annyi önzetlen lelkesedéssel, mint Esterházy gróf. Meg volt róla győződve, hogy pártfelei közül mindenikben ugyanaz a tiszta és önzetlen lelkesedés ég, mint benne. A demokráciát ő komolyan vette és azt hitte, más is komolyan veszi és mindenki valóban csak a demokrácia ideáljéért önzetlenül vesz részt a kormányhatalomban. Tehetségekből akart minisztériumot összeállítani, s azt hitte, hogy pl. Vázsonyit is csak éppen a tehetsége révén fogadja kabimeljébe.
Két és fél hónap elég volt a kiábrándulásra. Önzetlenség? A két és fél hónap a szövetséget pártok marakodásával telt el: a koncert, miniszteri, államtükéri, főispáni állásokért. Demokrácia? Közönséges klikkek igyekeztek hatalmukba keríteni az egész kormányt s Garbsi a szakszervezetekből kezdett dirigálni. Tehetségek? Néhány igazi tehetség mellett annál inkább el-

törpült a többinek jelentéktelensége és annál inkább kikéshált belőlük a parvenü stréberség. No és Vázsonyi — a terézvárosi fiskálisról kiderült, hogy nem a tehetséget, hanem egészen mási képviselt ő a kabinetben.
Két és fél hónap alatt az Esterházy kormány mást sem ért el, mint hogy Tisza Istvánnak megnövesztette a népszerűségét, ami pedig egyáltalán nem volt kormányprogramjukban. Ellenben kiderült, hogy azon az uton, amelyen elindultak, célhoz érni nem lehet. Felvettek a maguk társaságába egy veszedelmes ballaszt: a választójogi blokkot, a maga szabadkőműves, szocialista, radikális és demokratá vegyeskereskedésével, élén Károlyi Mihállyal és pártjával, mint a boltajtóra festett cégérrrel. Ez a széjas csoport elkezdett a maga szakállára kül és belpolitikát csinálni olyan zajjal és olyan tudatlansággal, aminő a malom alatti politizálók egyéni sajátosága. A belpolitikában a nemzetiségek legyegetését kezdték meg éppen akkor, amikor Apponyi a magyarság megerősítését tűzte ki céljául. A Világ és a Népszava, a választójogi blokk szélső balszárnya mintha nem is venne tudomást a világháborúról és annak tanulságairól: ugyanúgy kezdték nyilatkozni a magyar nemzeti politikáról, mint az entente. Azt hisszük, a csehek nagy örömmel vettek tudomást erről az állásfog-

lalásról. A cenzura első enyhítését nem arra használták fel, hogy a háboru alatt a nemzet javára levonható tanulságokat hasznosítsák, hogy a nemzeti eszményeket megközelítsék, megvalósítsák, hanem arra, hogy a magyarság ellenségeinek malmára hajtsák a vizet. Éppen akkor, amikor a magyar nemzetnek teljes erejét meg kellene feszítenie a belső politikában is a magyar nemzeti irány érvényesítésére, akkor ezek az alakok jónak látták éppen a nemzetvédő törekvéseknek gáncsolni és felbiztatni mindazokat a tényezőket, amelyek a háboru előtt és annak kezdetén a magyarság létét itt bent veszélyeztették.

A külpolitikájuk méltó volt belpolitikájukhoz. Nyíltan még nem foglaltak ugyan állást a német szövetség ellen, de egyelőre félre nem érhető célzásokat tettek az entente elayerhető barátságának előnyeire. Legutóbb pedig a Károlyi párt lapja, a Magyarország nem áll azzal dicsekedni, milyen előnyös és okos politikát akart Károlyi kezdeményezni, mikor a franciákkal — és az oroszokkal akart barátkozni! Ezzel dicsekedni a világháboru negyedik esztendejében, az orosz, a szerb, az oláh betörés után, pont az orosz és franciabarát csehek galád kapzsiságával egyidejűleg, a nagyszerb örület újraébredésének idején: egyenesen pathologikus tünet, ha ugyan legjobb esetben annak elfogadni lehet.

Ennek a malom alatti, entente-barát kacérkodásnak az a kellemetlen mellékíze volt, hogy állandóan belekapaszkodott a Czernin

Markovits és Weluberger cégnél, Bémer-tér.
Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.
Állandó újdonságok kész női confectioni alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.
Telefon 11-09. Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

gróf frakkjába és úgy tüntette fel, mintha Czernin gróf ezzel a magyar nemzeti szempontból egyenesen öngyilkos belső és külső politikával azonosítaná magát. Nem volt nagyobb magyar ember előttük, mint a cseh gróf, a kinek beleavatkozását a magyar belpolitikába is szívesen vették Tisza megbuktatása körül. Czernin mindezekre hallgatólt, egy szó cáfolat sem jelent meg.

Mindinkább kiderült, hogy a keptafához hűtlenné vált esztrádciák akartak nazypolitikát csinálni, a magyar nemzet létkérdéseiben pedig a nemzetre veszedelmes nemzetközi kóbor firmák akarnak dik-

tálni ugyanazt, mint ellenségeink — nem csoda, ha Esterházy gróf belebetegedett a sziszifuszi munkába, a telhetetlen kapzsi érdekek marakodásába, az örökös osztozkodásba, a nepotizmus, a protekció kiirthatlan fattyuhajtásainak őserdejébe, Vázsonyiba, Károlyiba, Garbaiba, Jásziba, az egész szabadkőműves, választójogos, demokrata, radikális peraputtyba és faképaál hagyta őket.

Ezt az örökséget vette át Wekerle. Ezekkel csak két ember tud megbirkózni: Wekerle és — Tisza István. Lássuk, mire megy velük Wekerle.

masztja millióknak. A legfontosabb két hatóság: a hadügyminisztérium és a belügyminisztérium meg volt vele elégedve, a város és a megye közigazgatási jegyzőkönyvében ismerle el hasznosságát.

Biharban

és Nagyváradon rossz volt tavaly a termés, sok bajt tehát nem okozott a busszelrajtés és a spekuláció.

A visszaélések közül egyedül az szerepelt, hogy füllépték a maximális árat a lisztnél. Néhány feladat volt a mája lebonnyolási 400 000 és 100 000 ember ellátását. A Haditermésny 220—230 vagon lisztet küldött idejében.

Ejjele, esőndben vonta be olykor a két direktor a malomokba s hirtelen vizsgálatot tart, hol érlelek tisztán, vagy többet vagy engedély nélkül vagy lopnak. Nem szereztek a rozoga lépcsőkön fel és le szállni s

mögöttük a rosszindulat.

Ugyanez a hangulat fogadja majd a Haditermésny embereit most, mikor az átvételi bizottságok községként megjelennek s a cséplési könyvből kizutatják mi volt a kieséptelt busza mennyisége, hova tette a gazda? Mennyit adott el, kinek, s mennyi a saját gazdasági szükséglete? Ami ezen felül van, azt át kell adni.

De az ellenszenvet túrni kell, mert a napszámos felesége nem kapja lisztet a bolt előtt, a hivatalnok felesége nem kapja utalványt a az egész hadsereg ellátása számára leana. Érdekes, hogy a paraszt megöröste a bérében is már ismert szokását: addig, míg a cséplést nem fejezte be, a régi busát nem adta oda.

A paraszt egy órai régi busáját az ujfi, mint némely ember a régiességüket, mert buzából él. Viszont el kell venni tőle, mert milliók élnek abból, amit a H. T. egyesektől elvesz. Esőrt haragutának rá, mert ismeretlen, szívtelen hatalom.

Nagyvenőt millió métermázsza busa, 15 millió rozs, azokivül árpa, bab, lenozsa boraó és paprika összesen 150 millió métermázsza áru ment át a H. T. kezén.

A gabonakereskedelem kikapcsolódott

taljesen a gazdasági életből, aki hasznavehető volt, azt felszavta a H. T. palóvata. Nagyváradon és Biharban

650 vammalmot s 22 mümalmot

ellenőrle az intézmény nagy kauciók mellett, rengeteg rendelést alapján, amelyeknek sulya már is eléri a kilogramot. Ugy tenn ez a sok rendelés, mintha beteg volna ez az ország s az orvosok folyton innák a recepteket. Ős bírának el mindent s töltik tudja meg a hivatalnok, hogy hány százalékos érlelési lisztet kapott, mert vegyelszerestetik. A szakácóné nem tud dagesztani, mert rossz a liszt, jelentést tesz, ezt továbbítják Peatre s a malom harokra kerül. Ez a legtökéletesebb ellenőrzés. Egész nap collingel a telefon, főszolgabírák, jegyzők szaktérdésekben véleményt kérnek, megkapják. Kereskednek szardiniával, aóshallal, heringgel, dánvajjal, van exozitaurájuk Hollandiában, hajdan Széfcson keresztül 4 vagon oltromot is hoz-

Az a rettenetes Haditermésny.

Lépjünk közel bb a szfinkshez, amely nek mindennap telálós kérdéseket adnak fel kenyertünkét illetőleg, s amely évi 150 millió értékű gabonát, élelmiszert s paprikát forgalmaz. A Nagyváradit Takarékpécsztár épületében, hátul az udvarban, az emeleten van a Haditermésnynek néhány szobája, tis alkalmazottja, akiket Szegő József igazgató dirigál. Egy pillantás rá s kiderül, hogy szakmabeli ember, csodálkozik, ha másról is beszélnek, mint buzáról, lisztéről, árpáról és hessaló lyókról. Gabonaszülete volt, természetesen becsukta a Haditermésny R. T. felállításával, mert szükség volt rá. Most kapott segítséget, Ágai Gyula ellenőrt Budapestről, szintén szakember s emellett szokatlannul jó modora s széles látókörű ember, mert nem bürokrata. Ő: is felszavta a H. T. A tulajosteli igazgatóság vezetője Russo Illés, a fiumei Rizehántól volt igazgatója, aki a H. T. t szervezte s immár negyedik éve dirigálja. Az intézetnek 1600 alkalmazottja van.

Az intézet öt millió korona alapitőkéval alakult, s részvények többségét, 3 millió korona értékűt a magyar állam vette át, s 2 milliót a bankok és bizományosok. A részvények jövedelmezősége nem haladhatja tul az 5 százalékot, akármilyen az tiszeli eredmény, a felesleget a kormány jószágny csára: hadiárvaó és ösvagyek felagályozására fordítja. Az Est: minap több jövedelmet mutatott ki, kiderült, hogy a felesleget az erdélyi butorés kárainak tartalékolására fordítják.

A H. T. ma már nem az a rettegett hatalom vagy szerv, mely önállóan intézkedik. Akkor még támadhatták, mert visszavá kellett intézkedéseikért a felelősséget, viszont nem támadhattuk a sajtóban, mert ügyészi titulum védte az intézetet. Mía azonban az Országos Közélelmészési Hivatal átvette kezelésébe és fenhatósága alá, azóta egyszerűen a H. T. csak

végrehajtója

a hivatal rendelkezésének. Esőrt feladata

szavt: Szegő József a kasszátokat, bejelent a O. K. H.-nak, amely kizárólag rendelkezik a lisztal s a H. T. helyi kirendeltségei utján s diszpozíciók szerint szosztja a kiutalt kasszátot.

Észrevéve azonban van nek dolga, még annak az egész országot behálósó szervezetenek Ellenőrsi és összes malomokat, s magakadályozza

a malomok visszaéléseit.

Az: tetazik kérdéseit, hogy voltak-e visszaélések? Amennyit megtörténnek gondolni.

A malomok majdnem mind csak esen török a lejárat: érlelek érlelési igazolvány nélküli, érlelek érlelési igazolványtal még egyszerű szavt, p. d. a tennitvány 15 kg. ról szól, a malom érlel még 15 ót, érlelek tennitvány nélküli, itokban, éjjel, mikor azt hiszik, hogy alszik a H. T. Így csinálták például egyik nagybecskereki malomban, de a H. T. embere megjelent, megcsipette s 20000 koronát fizetett, még be is csukták a direktort. Ezzel a tufrólással még az a haszna a malomnak, hogy azt a 10 százalékos busát, amit a malom vámnak kivessz, de a H. T. nek be kell szolgaltatni, hogy ez az elhatárolt ikosséget ebből lássa el, megének dugja el a malom. Esőkvivül a kifizésnek csak 60 százalékon felülnek szabad lenni s 70 en tul kell kifizéni a busát, hogy minél tobbet kapjanak a szemből. A malom — jó pénzért és jó asórt — 40 re érlel s hárt okoz a kőnek. Még is hamisítják az érlelési tennitványt, esőrt a jegyzők pár nap óta csak betűkkel irhatják ki a megöröndő busza mennyiségét. A visszaélések megállítására minden malom kauciót köteles letenni, amely 20000 koronánál kezdődik, az a kis malomok, amelyek csak alma lisztet tudnak érlelni 80 százalékos. az kell a parasztnak, ebből él s azt mondja: benne van minden erő. A mümalmok, a nagyváradit is, száz ezer koronán felüli kauciót tessnek is. A mümalmok estén kenyér, főző és nulláslisztet is érlelek. A mümalmokban gyűjtik össze a kis (rácórű) malomokban felhalmozott busát és lisztet s minden hó 15 ixe előtt ismva utalja ki az Országos Közélelmészési Hivatal.

A H. T. ditérmény, miat látható, az egyetlen központ, amely feladatai magasztása áll. Elvesszi az egyesektől a gabonát s átvár

INTÉZETI FEHÉRNE MÜEK

Paplan, matrác, ágytakarók, harisnyák, kötények, zsebk endők, kabátok, felöltők, ruhák, kalapok legnagyobb választék méltányos árak

CZILLÉR IMRE Nagyáruházában.

lak be, egy végon megfogyott, az 6 veszte-
ségük volt. Jutalékuk méterméterenként 1
korona 50 fillér. 150 korona végonként, az
az órszám jövedelméből. Veszteség: Romániá-
ban az ott háboru előtt aranyban rengeteg
gubonát foglaltak le a fűszerek ki. Odavesszett
a fűszerek, a husát elvitte az ő — az arany.
Millió és millió örlési tanúsítvány érkezik
most be a H. T.-hez, azt vizsgálják felül,
ezért újabb személyzettszaporítás a jelszó,
csak az a baj, hogy nincs elég szakember.
Aki van, jelentkezzék.

Látható, hogy a H. T. erősen beleváj-
kál a megárvákba, de biztos, hogy nél-
küle elvesztették volna a háborút. Viszont
előnye, hogy a malomok trükkjeit meg héni-
tette, mert csak az csak tévesztést örltek
ki a drágábbban adták el. Ezenkívül a ten-
geri árúval örltek meg, holott azt cél-
rálépták ki, mert abból a orinából készí-
tik Negykecsereken a glócerint a abból a
rebbizsereket. Ezt bizony néhány malmot

le is strattak a most le hasonló fenyeget
szókat. S az pedig, hogy bejelentik: sőtne-
tel a malom és mégis örö, már nem fordul
elő Véglegesen becsukják a malmot, amely
nek dolgozni kell, habár kis percentre is,
mert ha áll a malom, tönkramegy.

Megkérdeztük Szegő Józsefet, a H. T.
kezeléséért vesztőjét, milyen az inté-
zet viszonya a várossal és a megyével:

— Jó és szelvényes, mondotta Szegő, a
legszébb egyetértésben dolgozunk Lukács
Odónnal, aki nagy adminisztratív erő a gyor-
san cselekszik. Míg máshol a hatóságok ké-
sedelmessége miatt a lakosság nem juthatott
lehet, rajtuk nem történt az a hiányt
nem szerződés a lakosság. Ez Lukács Odón
értelme. De különös érzést nekünk viszont
Első Móricost, a vármegyei K. H. vezetőjé-
vel is dolgozni, aki pardszember volt és ab-
ban a sakkjában sok basszus tanácsot adott
nekünk. Mi jól dolgozunk a közgazdaság
közvetlen részének vezetői velünk tartanak.

rianti, 56714 korona pedig a vízmérő sze-
rinti vízdíjakra. Az adatok szerint 1915-
ben az általán ellenében fogyasztott vizet
kőbméterenként 7 fillérrel, a vízmérővel mért
vizet pedig 87 fillérrel értékesítette. A ter-
melt víz önköltsége, melyben az összes köl-
ségek (kamatok, amortizáció is) befigyeltek,
sz 1916 évben kőbméterenként 4961
fillér volt.

Ezen önköltségi irakat 1915-re is el-
fogydva, a vízmérők az általán fogyasztásá-
nál kőbméterenként 2 fillér, összesen 100,000
korona, a vízmérőn mért fogyasztásánál kőb-
méterenként 37 fillér, összesen 24,000 ko-
rona tiszta jövedelme volt.

Es esetben pedig a vízdíjak emelésére
szükség nincs.

A jövedelem hova fordítása iránt az ér-
vényben levő vízvezetési szabályrendelet 37
§-s intézkedik. Mivel azonban az iratok a
háboru alatt és a háboru megelőző békés
években kiszolgáltató vízmennyiségről és
azok átlagos értékesítési egységeiről pon-
tos kimutatást nem közölnek, továbbá az
eddigi jövedelmek befordítása felől nem
tájékoztatnak, sem a kiszolgált viz utáni
tisza jövedelem, sem az egyes fogyasztási
módoznál elért jövedelem pontosan nem áll-
pítható meg a így nem dönthető el, vaj-
jon az emelés mily mérvben indokolt és
annak tervezeti módja megfelelő-e?

Ez okból a határozatot az összevont irat-
okkal vizsgáltam szemlélve, hogy azt a felel-
tértekben megszerkesztett kimutatásokkal
és a kívánt adatokkal kiegészítve, újból ter-
jesztesse fel.

1913.

Egy kereskedő bukása a Zöldfa-utcán.

Füred Herman nagyvárosi kereskedő-
nek két üzlete volt, egyik a Zöldfa-utcán, a
másik a Szent László-téren. Mikor már
ősszeomlófélben volt, még mindig rendelkez-
es árut, ezt közben a Zöldfa utcai bolt ma-
radékkezelését eladta 7000 koronáért. Ezért
és azért, mert rendszeres könyveket nem
vezetett a mérleget nem készítette, család
bukása miatt védte meg az ügyesség.
Szakértőként Kelen Béla, az O. K. H. ügy-
vezetőigazgatója szerepelt, ügyész volt dr.
Bolza Alfonz gróf, jegyző Nizsalovszky
Sándor dr. védő Medvigy Gábor dr.

Vádlott tagadja bűnösségét. Bizsmeri,
hogy aktívája 33 000, passzívája 88 000 ko-
rona volt, de az üzleti konjunktúrák okoz-
ták bukását. (1913-ról van szó, mikor a tőke
krízis beállt). Ellaméri, hogy eladta egyik
üzletét 8000 koronáért.

Illés István dr ügyvéd, csődtömeggond-
nok előadja, hogy mikor a csődtöt megnyí-
tották, lejött az Osztrák Hitelbizácsi Végváros
ügyvédje, Vándor Mihály dr és sárlatot kért.
Elmentek, befoglalták az üzletet, házkutatást
tartottak a ott megtalálták a ruhaszekrény-
ben az üzlet könyveket, levelezéseket, szám

A vízdíjak emelését nem hagyta jóvá a miniszter.

Nincs szükség emelésre.

Nagyvárad város törvényhatósági bizott-
sága az évben emelte nemcsak a közköltsé-
t, hanem a vízdíjat, a csatornázási illetéket, az
ingatlan díjazási díjat; azonkívül már előke-
szít a lakás fillért.

Mindennek az új tervek visszamenőleg az
év január 1-től hatályos, ha ugyan a mi-
nister jóváhagyását a törvényhatóság ezekre
vonatkozó határozatait jóváhagyja.

A vízdíj emelésére vonatkozó közgyűlési
határozatot a kereskedelmi miniszter tegnap
visszaküldte. Egyelőre legelőbb nem hagyta
jóvá a miniszter a vízdíj emelését, mert sze-
rinte arra nincs szükség. Kimutatásokat
kér a viztelep ügyére nézve, mert csak
azok alapján hozhatja meg végleges döntését.

A miniszter leirata a következő:

Azazt kezdi a miniszter iratát, hogy a
vízdíjak felmérése sem a határozatokban, sem
az ezzel felterjesztett iratokban kellőleg in-
dokoltva nincsen. Ezért a határozatot érdem-
ben felülvizsgálván, azaz küldöm vissza az
iratokat, hogy felvilágosító jelentést tegyen
a tanács.

A tanács javaslatából és a mérnöki hi-
vatal jelentéséből az tűnik ki, hogy a víz-
díjak emelésére előszörban azért lenne szük-
ség, mert a városi villamosmű a város köz-
terheléshez csak az esetben járulhat hozzá, ha
a vízmű legalább részben megfizeti az el-
fogyasztott villamos áramot, amelyet eddig
díjtalanul szállított a vízműnek a villamos-
telep.

Ehhez képest a városi tanács terveh-
vette a szénelékos vízdíjaknak egy szénelé-
kál való emelését, oly módon, hogy az ek-
ből várható 70000 K bevétel többletből a
vízmű befizet 3400 K-t a villamosműnek és

ezt az összeget a villamosmű a közterhelé-
hez való hozzájárulása címén tovább adja a
város pénztárába. A város tehát a vízdíjak
emelésével közvetett módon a villamosmű
jövedelmét akarja növelni és mellősi ennek
a közvetlen módját, vagyis a villamos áram-
áraknak az emelését. Ezen elhatározások az
iratokból nem deríthetők ki.

A határozat azonban ezen az eddigi tervem
tulmelve, nemcsak a szénelékos, hanem az
összes vízdíjakat felemeli, amiből évenként
110000 K jövedelemtöbbletet vár. Az indo-
kolás szerint ebből 60000 K-t igényelne a
villamosmű, melynek szer- és olajköltsége
előváltóránként közel 12 fillér. Mithogy a
vízmérők szolgáltatott áram évenként közel
5,000,000 kilovatt, a város az eddig díjtalan-
ul fogyasztott áramnak ezenül a teljes ön-
költségét akarja a vízművel megfizettetni.
Mélynyos ugyan, hogy a vízmű az áramot
az ingyen kapja a villamosműtől, azonban
minképp városi közmű lévén, helyesebb, ha
a város bevételének biztosítása végett első-
sorban a luxusokkaknak, mint pl. a villamos
világításnak, az irat emelik fel a csak az-
után a közszükségleti cikkekét, pl. a víz-
vezeték vizét.

A villamosmű járulékaik levonása után
várható 110 000 K jövedelmi többletből 50000
K az az összeg, amely a vízmű kiadásánál
a háboruokozta többletnek a fedezésére eik.

Ezre pedig ennél is inkább szükség
van, mert a mérnöki hivatal jelentésének
adataiból következtetve, a vízműnek még
1915-ben is kerekén 124,000 korona tiszta
jövedelmének kellett lennie. Ugyanis akkor
a vízmű összes bevételé 403,542 korona volt,
amiből 346,768 korona est az általán sz

GLOBUS MŰINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS

AUGUSZTUS HO-
I-ÉN MEGNYILT.

TELEFON
49.

Nagyplac-tér. Kugler ház.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-
intézet, könyvkötészet és üzleti
könyvgyár üzemét megkezdte.

lakat és iratokat. Akkor Főretöt letartóztat-
ták, de később szabadon eresztették. A sa-
lejtes árakat Főret eladta. Nem számolt el a
Szent László téri üzlet 8000 koronás vétel-
árával.

Vádlott: Fizetéseket teljesítettem belőle.

Tanu: Az üzleti könyvek hamisak vol-
tak a a főkönyvet ebből fabrikálták. Mikor
felszámoltam az átadott könyvek alapján az
adócskat, sokat nem találtak, tehát csak fik-
tív követelések voltak.

A bíróság a tárgyalást sinapolin egyes
részletek felderítése céljából.

Sikertelen támadások nyugaton.

Berlin, szeptember 7. A nagyfőhadiszá-
mú jelentik.

Égyeztetés harcolás.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábor-
nagy hadserege. A hollandiai harcvonalon
Houthouster erdő és a Hollebroke között
újra heves tüzérségi harcok játszódtak le.
Az angolok reggel és este erős pörgőtűz
után Yperntől északkeletre 4 kilométer as-
lésségben meglámadták állásaikat. Rövid,
kemény harc után mindent visszaverték
őket. Foglyok megerősítették, hogy ezeknél
a támadásoknál, melyek nekik nagy veszte-
ségeket okoztak, 3 hadosztályt vetettek harcba.
A szomszédos szakaszokon heves tüzeltámadá-
sok után angol földesítő csapatok előretör-
tek. Ezek sem értek el semmi sikert. Lens-
nél korai reggel részleges támadások az
ellenség nagy veszteségei mellett meghiu-
sultak.

A német trónörökös hadserege.
Az Aisne arcvonal több helyén és a Cham-
pagneban a harci tevékenység egész napon
át élénk maradt. Előző éjszakai foglyo-
kat szállítottunk be.

A Maas keleti partján a tüzérségi csata,
kis megszakításoktól eltekintve, még éjjel is
tartott. Pólfedezett kőszőlőszőlő állások és ro-
hamcsapatok ellen intőzati megsemmisítő
tüzeltésnek a Fosse erdőben meghiusították
a franciák támadását. Baumontól délre egy
würtembergi ezred benyomult az ellenség
vonalába és kényszerű harcok elűzte a meg-
szálló őrséget. Bienen rohamcsapatok betör-
tek a Geurieres erdőbe és foglyokkal jöttek
vissza. Ellenséges repülőgépet légi-
harcban, további ötöt védőharcban letér-
tettünk.

Rigától 70 kilométerre vannak a németek.

Keleti harcolás.

Lipót bajor herceg vezértábor-
nagy hadserege. Az oroszok visszavonulása az
Alsó Dánától északkeletre tegnap tovább
tartott. Lovasságunk Itautól délnyugatra és
Neutsperrnél, Rigától 70 kilométernyire
északkeletre sikeresen harcolt az ellenség
elővédjével. A Labe-tó és Friedlichstad: kö-
zött fekvő falvakat a hátráló ellenség fel-
gyújtotta. Dünaműndben sok löszere és
hadiszere kivül 40 ágyút zsákmányoltunk,
 ezek között 22 tízszáz centiméteresnél na-
gyobb kalibrá volt. Egyébként a Fekete-
tengerig nem volt nagyobb harci tevékenység.

Ludendorff, első főhadiszámszám:

A San Gabrieleért véres csaták folynak.

Olasz harcolás. Budapest, szeptember 7. (Hivatalos.) A Triest
nyílt város ellen intézett ellenséges repülő támadások naponta ismét-
lődnek. A Karszt déli részén tovább tartanak a harcok. Az ellenség
eredménytelenül fáradozik, hogy a legutóbbi napokban kivívott sikerein-
ket vitássá tegye. Támadásai, amelyekkel szemben csapataink ismétellen
ellentámadásba fogtak nagy veszteségei mellett teljesen meghiusultak.
A Monte San Gabrieleért még mindig rendkívül heves viaskodás folyik.
Az ellenség számára semmi áldozat sem nagy. Tegnap az északi lejtőn
10 támadás omlott össze. A nyugati lejtőn egy nehéz támadást szintén
visszavertünk. Augusztus 19-ike óta az Isonzó mentén összesen 509
olasz tisztet és 18,000 főnyi legénységet fogtunk el. A 11 ik Isonzó
csata véráldozat tekintetében a korábbi csaták mögött semmiben sem
marad vissza.

A többi arcvonalról és harcolásról nincs több fontos közölni való.
A vesérkar főnöke.

A francia kormány lemondott.

Budapest, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Lugaoból jelentik:
Ribot átnyújtotta Poincarenek az egész kormány lemondását.

Czernin a békét készíti elő.

Budapest, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Hígból jelentik: Czernin
berlini utazását és tanácskozását Kühlmann német külügyi államtitkárral a
békére nézve nagy jelentőségűnek tartják.

Forradalom készül Olaszországban.

Budapest, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Lugaoból jelentik:
Olaszországban az offensiva veszteségei miatt a helyzet vigasztalan. Forradalmi
bizottságok működnek. Központjuk Milanóban és Rómában van. A szocialisták
Rómában titkos gyűlést tartottak; megállapították a forradalom kitörésének
napját. Hír szerint októberben az összes üzemek sztrájkba lépnek.

Pétervár kiűritése folyamatban.

Budapest, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Lugaoból a Scicolo
jelenti: A pétervári konferencia meghiusult. A pártok és a kormány
között heves küzdelmek folynak. Kornilov azon terve, hogy az orosz
hadsereget újjászervezi, kilátástalan. Az ország a zűlés útján áll.
Pétervár teljes kiűritése folyamatban van.

A németek Pétervárt fenyegetik.

Budapest, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A
Petit Journal szerint a németek rövidesen Péterváron lehet-
nek. Az oroszok részéről ellenállás nem remélhető. Ha a néme-
tek terve sikerülni fog, akkor vonulnak be Pétervárra, amikor
akarnak.

Ellenforradalom Oroszországban.

Budapest, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról hivatalosan
jelentik: Az ellenforradalom érdekében a felfelvezett összeseküvésével kapcsolat-
ban, a mint megállapították, bizonyos nagyhercegek, kiknek letartóztatásáról
már jelentést tettünk, összeköltetésben voltak az excár környezeti képező poli-
tikusokkal. Az ellenforradalom céljaira jelentékeny pénzüsséget gyűjtöttek. Az
összeseküvés nyomait felfelveztek Péterváron, Moszkvában, Kieben, sőt Sibériá-
ban is. A letartóztatások folyamatban vannak.

Események a tengeren.

A Triest nyílt város ellen intézett repülő támadások megtorlására
tengerészeti repülőgépeink szeptember 6 ról 7-ikére virradó éjjel Velence
tengerészeti arzenálját és az erdő katonai műveit bőven és nagyon jó
eredményrel bombázták. Számos találatot kétségtelenül megállapított-
unk. Heves védő tüzelés ellenére minden repülőgépünk épységben visz-
szalért.
A hajóhadparancsnokság.

Honvéd-nap két napig.

Kabaré, katonai sportünnep, frontszínház, szóhörze, népnünnepély.

Ünnepi díszben várja a Rhédey-kerti Sporttér és fái, árnyas környéke a közönséget. Egy valódi óceán hisz sátorlábor borul már a gyep fölé. A tisztikar, a rendezőbizottság olyan programot állított egybe a Honvéd-napra, amely mindkét napon a legváltozatosabb és művészi szempontból is értékes szórakozást biztosít a közönségnek, amely a legelőkelőbb műveltségűekkel rendelkezők számára. Olyan fokozott már az érdeklődés, hogy a jegyért jelentkezők alig tudják kielégíteni a két jegyárulató irodát. De még is érdemes a programot az érdeklődést. Kabaré, frontszínház, sportünnepély, szóhörze, repülőgépek, élő színházok szórakoztatják a közönséget.

Az ünnepély programja.

Szeptember 8-án délelőtt 8 órakor kezd a felvonulás, allegorikus kocsikkal.

Délután fél 3 órakor az ünnepély kezdete a cs. és kir. 70. és a m. kir. 4 honvéd gyalogezred seregei közreműködésével.

Délután 3 órakor katonai sportünnepély.

Délután fél 6 órakor nagy kabaré dr. Tóth Kálmáné, Vajnovszky Vilma, Rubel Regina műhelyek, Habár Lola, Hevesy Mariska, Megyeri Ilonka, Vig Manci, Bihari Sándor, Kovács Mihály karnagy, Tompa Béla, Szilgietti János, a Szilgietti színház művészei, Mészáros Géza főhadnagy, dr. Beregi Sándor hadnagy, Szabados János hadj. őrnagy, a debreceni színház tagja, Ivárfi Jenő tisz. a Szilgietti színház tagja közreműködésével.

A kabaré műsora.

1. Kuplék. Előadja Ivárfi Jenő a Szilgietti színház tagja.
2. Tűz. Előadja Rubel Regina.
3. Humoros előadás. Előadja Mészáros Géza a debreceni színház tagja.
4. Opera áriák. Előadja Habár Lola, a Szilgietti színház tagja.
5. Kabaré dalok. Előadja Szilgietti János, a Szilgietti színház tagja.
6. Parkett tánc. Előadja Vajnovszky Vilma, Mészáros Géza főhadnagy.
7. Műdalok. Előadja Hevesy Mariska a Szilgietti színház tagja.
8. Humoros előadás. Előadja dr. Beregi Sándor hadnagy.
9. Ének előadás. Előadja Vajnovszky Vilma.
10. Kabaré dalok. Előadja Tompa Béla, a Szilgietti színház tagja.
11. Versek. Előadja Hevesy Mariska, a Szilgietti színház tagja.
12. Operett-áriák. Előadja Vig Manci, a Szilgietti színház tagja.
13. Műdalok. Előadja dr. Tóth Kálmáné.
14. Cigányzenével mulat. Előadja Bihari Sándor, a Szilgietti színház tagja.

Szeptember 9-én délelőtt 8 órakor kezd a felvonulás, allegorikus kocsikkal.

Délután 2 órakor az ünnepély kezdete.

Délután fél 3 órakor nagy football-match és tréfás népnünnepély.

Délután 5 órakor élő sakk játék.

Délután 6 órakor Frontszínház, melyet a harctérről beszerezett négyes honvéd tiszt vezet elő.

Mindkét napon színpályverseny, melynek eredményét és 3 értékes díjat második nap hirdetik, illetve adják ki.

Két társasági telefonállomás áll mindkét napon a közönség rendelkezésére, melyen hirteleni konzultációkkal beszélhet. Szóhörze, melynek minden szava nyer. A nyertes tárgyak között 20 száma nagyobb mennyiségű szemes kávé van felvéve. Mindkét napon koncerti csata. A közönség kényelmére és szórakoztatására egyidőben még a következő sátorok, illetve elrendelt helyek állnak rendelkezésre: virág-sátor, cukrász-sátor, pizzapáncsátor, sókaffi sátor, sör-sátor, téli orv. pulvis sátor, szűrt sátor stb. Az „Érdekes Ujság” külön sátorban 100 névféretes kivitelű értékes könyvet sorol ki. Részletes programot az ünnepély színhelyén adnak.

A Frontkabaré műsora.

1. Prólóg. Irta Egyed Zoltán hadnagy, előadja Morvay hadnagy.
  2. Vasári kép. Tűz, előadja Ács Vilmos hadnagy.
  3. Szabadsgöcs történet a dől. (Kuplé.) Irta Ács hadnagy, zenéjét szerenete Sebari. Segélyhelyen. (Kuplé.) Irta Ács hadnagy, énekli Farkas szászolós.
  4. A medikus. Jelenet, irta Ács hadnagy, előadja a társulat.
  5. Versek. Irta Ács Vilmos hadnagy, előadja Morvay hadnagy.
  6. Dalok. Énekli Fényes Ános zászolós.
  7. Teker bácsi. Jelenet a lövészárokból. Irta Ács hadnagy, előadja Ács és Morvay hadnaggyok.
- Szünet.
8. Turista. (Kuplé.) Irta, énekli és társolja Ács hadnagy.
  9. Mészáros. (Kuplé.) Irta Ács hadnagy, előadja Ács hadnagy, Fényes és Farkas zászolósok.
  10. A koma meg a Kemerád. Irta és előadja Ács hadnagy és Farkas zászolós.
  11. Végvár. (Dal) Szövegét Ács hadnagy, zenéjét Nagy Ferenc főhadnagy szerenete. A két bakkeres. Irta Lovász Kálmán, énekli Gerdafi hadnagy.
  12. Táborbanél. Énekli kép, előadja a társulat.
- A szigoránál Kovács Mihály karnagy ül.

Helyérek: Személyenként 2 korona, melyhez minden belépő a 4 szed egy művészi kivitelű emléklapoktát kapja. Csak a két nap mindkét napra négy esztendőig részére két plakettel 10 korona. Gyermekeknek plakettel nélkül 1 korona. Beléptéje a Kabaré és a Frontszínházba 3, 2 és 1 korona. Jegyek előre válthatók a Hegedűs hírlapirodában és Kiss David dohánytörsz. déjében. Kivétel nélkül időjárás esetén az ün-

nepéget mindkét napon a **Katholikus Kör** helyiségeiben tartjuk meg.

A katonasport rendezőbizottsága a következő kérelmet intézi a városi közönséghez: A négyes honvédek tudvalevően készségesen állnak szolgálatára a szülőbirtokos közönségnek és a pótszállóparancsnokság intézkedése folytán állandóan őrzik a szülőteremt a negyvárdi szülőhegyeken. Már most a rendezőbizottság erre való utalással kéri a szülőtulajdonosokat a működésüket, akik a négyes honvédekkel szeretik, hogy természetből szülő, gyümölcsöt és virágot szíveskedjenek a honvédnap rendelkezésére bocsájtani. Az adományokat megveszkezőnek Bleyer László főhadnagy címére bejelenteni (telefon 981), aki gondoskodik az ajándékok elszállításáról.

Kérik az egyes sátorokhoz beosztott hölgyeket, hogy az ünnepély napján délután fél 3 óra a Sporttér a való bejárata a sátorok felé mozgó felirattal táblára figyeljenek és ott gyülekezzenek, hogy így a sátorokhoz való elvezetés megkönnyültesek. Ha esetleg a beosztott hölgyeknek erre vonatkozólag más és célzatosabb megoldási módjuk volna, szíveskedjenek ezt a rendezőbizottságnak tudomására hozni.

Az étel és ital elárulítás — de minden más is — oly mérsékelt árban történik, hogy azok a rendezővendéglői árakat meg nem haladják. Cukrászüzemélyt, fagyaltot és frissítőt a helybeli jónévi cukrász Novomeszky Imre szállítja.

Az Érdekes Ujság ajándéka a Honvéd-napnak. Az Érdekes Ujság szerkesztőségéből 150 kótet gyönyörű kötetű és igen érdekes tartalmu művet beosztott a honvédnap rendelkezésére, melyeket a rendezőbizottság utján óhajtt értékesíteni. Sorozására fogszek kerülni:

1. Nyerevényként: az Érdekes Ujság Debrecenja, habalyem kötetben, 100 legjobb magyar író 100 legjobb novellája 10 kötetben.
  2. és 3. nyerevényként: 1—1 Háború Album, a legesebb háború képek gyűjteménye, 10 kötet, művészi kivitelu tohban.
  4. és 6. nyerevény: 1—1 Koronázási Album.
  7. és 8. nyerevény: 1—1 Magyar írók regénysorozata, 10 regénykötet.
  9. és 10. nyerevény: 1—1 Conan Doyle detektív regénysorozat.
  - 11—40. 30 nyerevény egy egy csoport 20-as sorozat mélynyomáson levelezőlap, 41—50. 10 nyerevény egy egy csoport az Érdekes Ujság játéka.
- A rendezőbizottság 1000 darab sorajegy árusítását határozta el. Tekintettel a nemzetségre, a nyerevénytárgyak igen értékes voltára, felbírósítások utján is valószínűleg nagy ósszeg fog befolyjni. Árusítására kerülnék még az Érdekes Ujság által ötlelesen összeállított játékok, továbbá levelezőlapok, melyek 20-as sorozatban kerülnék eladásra.

A mai football mérkőzés. A mai és holnap Honvédnap Sportünnepélyébe beillesztett és nagy érdeklődéssel várt football mérkőzés ma szombat délután fél 4 órakor fog lezajlani a Rhédey-kerti Sporttérben. A mérkőzés csapatok összeállítása a következő:

Honvéd csapat: Hathy önk. Ihre önk. Arany önk. Lobstein önk. Molnár szászolós.

Mona Lisa fényképészeti műterem

Nagy Sándor-utca 4. szám.

A legszebb fényképek!

Rendes és pontos munka!

Felvételek minden nap reggel 8 órától este fél 8-ig rossz idő esetén is. Vasár- és ünnepnap szintén egész nap.

HIREK

AZ EL NEM FOGYÓ REGIMENT.

Mikor megjött az üzenet,
Hogy hadba száll a regiment.
Az ezred kürtje felriadt:
Fel honvédek, bihariak!
A zászló búcsút lengetett
Szent László ércszobra felett
S mentek — mind ifjak, délcegek —
Előre, száz halálba
A nagyváradi négyesek.

Aztán jött ismét üzenet:
Hogy elfogyott a regiment.
A kürtző gyászos, tompa, halk:
Rohatyn — mind ott haltanak.
Ezer kunyhó felsírt rá,
De más ezer visszhangozá:
Nem hagyjuk, nem az ezredet!
És mentek új sereggel
A nagyváradi négyesek!

Megint csak jött az üzenet:
Csodákat tett a regiment.
Az ezredkürt harsog, riad:
Mind hősek a bihariak!
Isonzo büszke örül
Áll Bihar rendületlenül
S a hitszegők, a hűtlenek
Pusztulnak, ha csatáznak
A nagyváradi négyesek!

És folyton jó az üzenet,
Hogy elfogyott a regiment.
Az ezred kürtje egyre hí:
Jertek mind, Bihar fiait!
Hogy róna elnémúl a dal,
Kunyhó kunyhó után kihal —
De nézd! a zászló lengve-leng —
És meunek új csatákra
A nagyváradi négyesek!

S ha százszor jó az üzenet:
El nem fogy ez a regiment!
Az ezredkürtünk hogyha hív,
Megdobban a bihari sziv,
Mogmozdul gyermek és az agg,
Indulnak újra új hadak
S míg férfiszív itt egy dobog
— Szent László ugy segítjen! —
A négyes ezred élni fog!

Dr Krüger Aladár.

* **Kisasszony napja.** A Boldogságos Szűz Mária születésének napját üli ma a katolikus egyház. Ma született a napba ültözött Asszony a születés a mi üdvösségünk kezdete. Ma született az a Szűz, akitől Iesus Jövendölt, Ő az egyetlen, aki vétek nélkül született, mint az angyalok. — Az ünnep alkalmából a templomokban ünnepélyes szentmisék és szentbeszédok lesznek. És a nap a bucsujárások napja, különösen sokan szoktak a napon Mária Rádaára zarándokolni, de most a háború miatt elmaradnak a bucsujárások.

Vasárnap lesz Mária névnapja, és a név, mely vesztélyben segítségül hívunk a mely a bűnben vigasztalónak. E név ünnepét a törökör, Bécs mellett 1683 ban azért győzelem emlékére terjesztette ki a pápa az egész egyházra.

A kettős ünnep miatt lépünk legközelebbi szombat kedden jelenik meg.

* **Személyi hírek.** Balás Elemér törvénytörvényi elnök szabadságjáró hazaérkezett a látta a törvénytörvényi visszatérését. — Ember Géza főispán Budapestről hazaérkezett — Lukács Odón főjegyző Budapestre utazott.

* **A magyar Általános Hitelbank új üzlethelyiségében.** Miat már jelentették, a M. A. H. nagyváradi fiókja kibővített üzlethelyiségét, a régihez róva a Bazár földszintjén a Steinschreiber féle helyiséget a Savoly-Barger üzletüzlettel. A porlalt a bank lebontatta a helyette díszes falazatot készített. A munkálatok huszadikára befejezését nyomon, amikor is Szamara Miklós főnökhelyettes megajátja az új nagyobbított üzlethelyiséget. Hétfőn érkeztek hozzá a bank fiókja: Keresztv Kornél, aki Réven a Zochy barlang szájában nyaralt családjával együtt.

* **Wekerleét üdvözli Nagyvárad város.** Wekerle Sándor miniszterelnök, kivételéssé alkalmából leiratot intézett Nagyvárad város törvényhatósági bizottságához, amelyben tudatja miniszterelnökké történt kinevezését a kéri a törvényhatóság támogatását. A városi tanács mint állandó választmány tegnap tartott ülésén foglalkozott a miniszterelnök leiratával, a melyet a csüförtöki kölgylésen mutat be a törvényhatóságához, azzal a javaslattal, hogy Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága bizalommal üdvözölje Wekerle Sándor miniszterelnököt.

* **A szénellátás kérdése a kögyűlésben** Nagyvárad város tanácsa, mint állandó választmány, tegnapi ülésén tárgyalta Pozsony város feliratát, amelyben a szénellátás fontos kérdésének megoldását sürgett. A tanács javasolja a csüförtöki kögyűlésnek, hogy Nagyvárad városra hasonló szemléltető felirattal pertolja Pozsony város feliratát. — Kapcsolatosan foglalkozott a tanács a miniszter azon leiratával, amelyben a helyi szénellátó bizottság megalakítását rendeli el. E tekintetben azonban nem történt megállapodás.

* **Nagyvárad 2000 koronája a Szurmay-alapra.** Nagyvárad város tanácsa mint állandó választmány tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy a csüförtöki kögyűlés elé javaslatot terjeszt, hogy a Szurmay alapra 2000 koronát szavazzon meg Nagyvárad város törvényhatósága.

* **Az élelői főszolgabírószág vezetését Marjay Barna vette át.** Bérczy Imre volt élelői főszolgabíró országos elnök, az élelői járás főszolgabírói teendőit Marjay Barna főszolgabíró látja el idiglenesen, akit a katonai szolgálat alól Malatinszky főispán közbejézésére a kormány sürgősen felmentett.

* **Nyers bőrök cserzésére az alispán adhat engedélyt.** A kereskedelmiügyi miniszter tegnap értesítette Bihar megye alispánit hivatalát, hogy a nyers állati bőrök (16. cikk, 1. bekezdés) kivételére vonatkozó engedély megadásának jogát az év december 31-ig idiglenesen a törvényhatóság első tisztviselőjére ruhízza át. Az alispán által adható engedélyk száma a miniszter rendelete szerint a 130-at nem haladhatja meg.

* **Adomány a Honvéd-napra.** A nagyváradi Honvéd napra Grócz Béla nagyprépost 50 koronát, lovag Sperker Ferenc püspökségi jószágkormányzó 30 koronát, Jelinek Ferenc műkertész a Honvéd-napra listelejegy megváltása címén szintén 50 koronát adományozott szerkesztőségünkben. Rendeléstől helyükre juttattjuk.

* **A villamos felügyelő-bizottság ülése.** Nagyvárad város villamos felügyelő bizottsága tegnap délután ülést tartott a városban Rimler Károly polgármester elnöksége alatt, amelyen dr. Thury László, Kössény József, Schwarz Antal, Rimánóczy Béla, Kelen Béla és Soós István jegyző voltak jelen. Az üzemi bejelentéseket tudomásul vették. — A Farkasvölgyi és Tárnai öfgyel szemben, régebbi rendelésekben folyólag folyamatban levő perben a nevezett öfgy azon ajánlatot tette, hogy hajlandó a saját perköltségét fizetni, ha a város is visszatér a saját perköltségét és visszaadja az ellene indított pert. A bizottság az egyeséget és a per visszavonását nem javasolja, mert a per a városra néve kedvező eredménnyel fog végződni előreláthatólag. — Elhatározta a bizottság, hogy 600 darab árammérő órárt rendel meg két öfgyel. — A villamosmü szemlézete keptelen öfgyel díjazásából megölni; 3-4 gyermekes családok 100 korona havifizetés mellett koplalnak, pedig erős, éjjeli munkát végeznek s így jobban kellene táplálkozniok. Rimánóczy Béla igazgató pertölőlag terjesztette elő azon kérelmüket, hogy ez évi renumerációjukból szeptemberiől kezdve kiadják havonta a részük részét. A bizottság a kérelmet teljesítette. — A régebben beszerezett anyagok révén a villamstelep nagyobb jövedelmehes jut. Annakidején majdnem fel akarták akasztani Belányit, hogy nagyobb mennyiségű anyagot rendel a villamosmü részére. Most megvan ennek a hessza. A tegnapi ülésen az egyik bizottsági tag igen jellemző nyilatkozatot tett: — Nagy öfgy, hogy akkor vásároltak derűre horuz!

* **A liszt- és kenyérgönyvek miatti felszámolások letárgyalása.** Tudatom a város közönségével, hogy a község elnöke ügyvezető (Talsai-utca 3. sz. a. az emeleten) folyó hó 9-én és 10-én d. a. 8-tól 12-ig és d. u. 3-8 óráig a későbbi liszt és kenyérgönyveket illetőleg a körtékes utcákban lakók felszámolását vizsgálja be: folyó hó 9-én vasárnap Hegy: Aranyoldal, Alsódorogos, Dorogosoldal, Farkastelep, Görögoldal, Hágóoldal, Heringoldal, Harsantelep, Karváros, Kisbörtény, Köblőgyár, Körösgödel, Mátyások, Nagyöfgy, Nüggentelep, Pályaudvar, Petőfi-utca, Törkőmérőoldal, Törkőmérőöfgy. Váralja I. rész: Baross, Bástya, Bátor, Dák Ferenc, Ghillányi, Gyár, Károly és Kolosvári utcák. Folyó hó 10-én hétfőn Váralja II. rész: Liliom, Major, Malom, Nagyvácsártér, Reáliskola, Rómer, Sándor, Szarvasos, Terénia, Torna, Város Balassa, Vial, Vártér, Várkapu és Zárda utcák, Csallagváros: Bányász, Csáki, Francosor, Komáromi, Kommandánsrét, Kössy, Nagy István és Székely-utcák, továbbá külöfgyek (töglavarak). Nagyvárad, 1917. szeptember hó 7-én. Lukács Odón polgármester-helyettes.

* **Igazságügyi nyugdíjasok háborus segélye.** Tegnap megjelent ny című hírcsere illetékes helyről értesítik lapunkat, hogy a városi várt segélyutalvány megérkezett a kir. alóhivatal a segélyeket engedélytelenül kifizet. Miat értesülök, a kintlé segély közt részben vehető fel és pedig felszámol, a másik fele október havában.

Csiglédv önk. Kirch zászlós, Lohócsy hadnagy, Filippczy önk. Adás önk. és Tamás önk. Ezzel szemben a NAC csapatok Feldmann, Kocs, Sichert, Vill, Kovács, Szabados, Glöck, Margó, Busi, Kisigli és Brán.

"Négyes Honvéd."

A honvédség alkalmával a nagyváradi írók és hírlapírók "Négyes Honvéd" címmel alkalmat adtak ki. A füzeteiben dr. Krüger Aladár "Az el nem fogyó regimán" címmel írt verses, melyet mai számunkban közlünk. Kiváló verses és prózai dolgozatokkal élénkítették a füzeteit: Emőd Tamás, Országh József főhadnagy, Maros Menó, Sas Ede, dr. Sallas László főhadnagy, Antal Sándor, Major Dezso, Hegedüs Nándor, Dukács Ákos, Péntör Bertalan, Székely János, Katona Béla, Ács Vilmos hadnagy, Huszella Ödön, Bara Ferenc, Peredy György. Az érdekes és változatos füzete ára 50 fillér.

Siró csecsemő az Eper-kertnél.

Egy lelketlen anya hitette a gyermekét.

Tegnap reggel egy kis siró csecsemő vonata megáta a vasúti állomás környékén járó-kelők figyelmét. Az Eper-kert mellett a fal mellé ledőve elvitte egy 3-4 hetes hűgyermek, meglehetősen szeszeg ruhában, melyet a szülője és szomszédjától kimerítve.

Ugyancsak tegnap reggel érkezett Nagyváradi Horváth Mária darcakal lakos, amit később elmondta, beváltára végezt. Neki jutott az a híradás, hogy a siró porontyjal későbbi ismerettségbe jussan. Készen állt a figyelmeztetésre:

— Nésem csak jó asszony, egy kis gyermek siró a fal tövében, vajon kié lehet?

Horváth Mária jószívű asszony, meg kíváncsi is volt, odament, megnézte a sival kódó kis emberkét, majd ki is bontotta a pólyát és az edzőkés több szeszeg ruhával megöltötték a pizsoktól, amely körül volt. Érdeklődtek az iránt is, hogy hol az anya, de bizony az nem jelentkezett. A szivtelen anya, ki a gyermekét a fal mellé hitette, már bizonyosan túl volt árkon-bokron, ugyan-berken...

Horváth Mária nem tudott mit csinálni a gazdálkodó siró jószágai, odaadta a szivtelen anyának a bűntudás Erdős Elzset Szaniszló utca 59. sz. alatt lakosnak azon utasítással, hogy őrizze meg lakásán addig, míg ő fel megy a rendőrségre, ahol bejelenti az esetet.

Ugy történt, a darcakal menyecske felment Kolonáry János ügyeltes fogalmazóhoz, aki jegyzőkönyvbe vette a dolgot és iratkozott, hogy a gyermeket további gondozás végett szállítsák be a gyermekmenhelyre. Az eljárás is megindult, most keresik a hitetlen anyát, aki gyermekét ilyen szivtelen módon akarta magától eltávolítani.

Uj milliomosok.

A hadiadó és hadinyereségadó kivételével adatait most gyűjtik össze. Megállapítható a vállalkozások utján is, hogy a milliomosok száma erősen megszorodott a háborús konjunkturák felhasználása által.

Akinek 50000 korona évi jövedelme volt, az még nem milliomos, mert a milliónak látszó tőke hiányzott. Az egyik ilyen milliomos jelölt tagadott, mire az összeíró, rákérve rá a milliót, így szorította szorításra:

— Igen én Tauzig ur, de én a minap a pénzre 50 koronást adott.

— Igaz.

— Pénzre 500 koronát fizetett.

— A cigányok szeszét dobott oda.

— Ez is igaz.

— A feleségének két új ruhát csináltatott a 1500 korona, a ajándékot is vett neki 5000 korona árát. Hát nincs vagyona?

— Éppen ezért nincs.

Nagyváradon nem a költözés, hanem

a gyorsodás jellemzi az új milliomosokat. Reichard Dezst nagy raktára segítette a vagyonszerzés, Csatáry József megvásárolta a Molnár Lajos-féle Szent László-téri házat, Arany Albertnak háború előtti nagy készlete honta össze a milliót, Maris János börtönbe került, hogy a házat, amelyben lakott van, magáévá tehesse, Popper József nagy szállítással szerzett vagyont, Oláh Ferenc hasonlóképpen, Benedek Dávid szertékereskedő a hadseregnek szállított órákat menyészeti szerzőt, Moskovits Mór és Fia cég nagy produktív képességével jutott nagy megrendelésekhez, Csiller Imre is millióra gyanus, Zuckerman József, aki bolti alkalmazott volt, szerencsés eladással megvásárolta a Rendes-féle Zöldfa-Kapucinus utcai nagy háztömböt, végül Moskovits Miksa, a László-téri Bank igazgatója.

A megyében a Biszerák, Schwirtz Gyula, Subenborg gróf és mindazon gazdák, akik jól gazdálkodtak, lettek gazdagok.

Fizeik a hadisegélyeket.

As államségiyben részesülőkkel közlöm, hogy f. évi szeptember 1-től szeptember 30-ig esedékes államségiy kifizetések végett szeptember 10-én hétfőn a tüszölő laktanyában jelentkezniük délelőtt 1-től 1800-ig, délután 5501-től 6800-ig. Szeptember 11-én kedden délelőtt 1801-től 2600-ig, délután 2601-től 2800-ig és 6801-től 7800-ig. Szeptember 12-én szerdán délelőtt 2801-től 3000-ig, 1201-től 3600-ig, 4001-től 4200-ig és 7801-től 7900-ig, délután 3001-től 3200-ig, 3601-től 4000-ig és 7901-től 8500-ig. Szeptember 13-án csütörtökön délelőtt 4201-től 5509-ig, délután 8501-től 9500-ig. Szeptember 14-én pénteken délelőtt 9501-től 9880-ig.

Hétfőnapra. Szeptember 10-én hétfőn délelőtt 1-től 200-ig, délután 5501-től 5700-ig. Szeptember 11-én kedden délelőtt 1801-től 1500-ig, délután 2601-től 2800-ig. Szeptember 12-én szerdán délelőtt 7801-től 7900-ig, délután 7901-től 8000-ig. Szeptember 13-án csütörtökön délelőtt 4201-től 4400-ig.

Adópénztárnál: Szeptember 10-én, hétfőn délelőtt 201-től 500-ig, délután 5701-től 6000-ig. Szeptember 11-én, kedden délelőtt 1501-től 1800-ig, délután 6801-től 7100-ig. Szeptember 12-én, szerdán délelőtt 2801-től 3000-ig, délután 3001-től 3200-ig. Szeptember 13-án, csütörtökön délelőtt 4401-től 4700-ig, délután 8801-től 8900-ig.

Tüszölő laktanyai segélypénztár. Szeptember 10-én, hétfőn délelőtt 501-től 900-ig, délután 6001-től 6400-ig. Szeptember 11-én, kedden délelőtt 1801-től 2200-ig, délután 7101-től 7500-ig. Szeptember 12-én, szerdán délelőtt 3201-től 3600-ig, délután 3601-től 4000-ig. Szeptember 13-án, csütörtökön délelőtt 4701-től 5200-ig, délután 8901-től 8500-ig. Szeptember 14-én, pénteken délelőtt 9501-től 9880-ig.

Kert utcai fogyasztási adóhivatali segélypénztár. Szeptember 10-én hétfőn délelőtt 901-től 1800-ig, délután 6491-től

6800-ig. Szeptember 11-én kedden délelőtt 2201-től 2600-ig, délután 7501-től 7800-ig. Szeptember 12-én szerdán délelőtt 4001-től 4200-ig, délután 8001-től 8500-ig. Szeptember 13-án csütörtökön délelőtt 5201-től 5500-ig, délután 8501-től 8800-ig sorrenddel elítelt egyéneket fogja fizetni.

Hogy a kifizetés fenntartást ne szenvedjen, minden egyes államségiyvet tartozik magával hozni váltópénzt és az a kifizetés alkalmával a pénztárnál beváltani. Mindazok, akik az államségiy könyvét a fentebb jelölt sorrendben a kifizetés napján meg nem jelennek, azok államségiyvet csak egy később meghatározott napon fogják megkapni.

Nagyvárad, 1917. évi szept. hó 5. én.

Juricskay Barna,
pénz- és adóügyi tanácsos.

* **Vasárnap a templomban** Helosp, vasárnap a székesegyházban és a plebánia templomban az isteni tiszteletek a következő sorrendben tartatnak: A székesegyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt nyolcad 12 órakor esendésmise; délután 3 órakor vespere, — a **várad olasz** plebánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a **Szent László** templomban: reggel 7 órakor esendésmise, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepélyes szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor háborus ájtatosság; — a **várad velencei** plebánia templomban: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor prédikáció és háborus ájtatosság. — A **kapucinus atyák** templomában: reggel 7 órakor esendésmise, délelőtt 10 órakor esendésmise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

**Lorber Bernáth modern gépekkel berendezett
ékszer és aranyáru készítő műterme
f. évi augusztus 1-én Nagy Sándor-u. 2. sz. a. megnyilt.**

* Egy harmadik polgári osztályú kis-leányom mellé korcsok vilékra okleveles tanítónőt. Cimem megiduható a kiadóhivatásban.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombaton: Szablonok kirabálása. (Vilmos Gézi, Szabó Gyula és Várdi Lajos bemutatkozása.)
 Vasárnap délután: Iglói diákok.
 Vasárnap este: Vígerekék (Havas Miksa bemutatkozása)
 Hétfőn: Mágus Miska.
 Keddén: Kék róka.
 Szerdán: Traviata.
 Csütörtökön: Faua.
 Pénteken: Csárdáskirály.
 Szombaton: Varázskönyv.
 Vasárnap: Oj Teréz! (Bemutató előadás.)

Kovács Margit bemutatása. „Traviata.”

As új koloraturprimadonna, Kovács Margit bemutatkozása volt a tegnapi színházi est csúcspontja. Konstatálhatjuk, hogy a bemutatkozás sikere teljes volt. Nem sok primadonna hódította meg a közönséget egy nyire mindjárt első feljövésével. Kovács Margit hangjának legfőbb előnye: a tökéletes, nagyszerű lekolásottság. Éreztudása a legnehezebb szerepek előadására is képesíti. Maga hangnyaga légy, kellemes és csöngő szoprán, amely a piano részben érvényesül legjobban. Kovács Margit ezzel a hanganyaggal kitűnően bánk, öntudatos művésznek a ki tökéletes iskolásottságát pompásan érvényesíti mindent. Zenei tudása egyenesen meglepő; ilyen zenei tudás a vidéki primadonnáknál ritkaság. Hangváltás biztos, éneke mindig kifogástalanul precíz. A mellett játékában drámai kifejező erő van és — ami nem mellékes dolog: bájos megjelenés, szép arcra termett művész, a ki megfeleltetés kedvességével, a fiatalág varázssával is egyszerre megbódítja a nézőt. Teljes sikere volt, amelyhez már most az idény kezdetén hozzáfűzünk: ha már van minden tekintetben megfelelő koloraturprimadonnánk, kérünk néhány operaelőadást is az évad folyamán. Legyen a jóhisztű, művelésre vágyó közönségnek is miért a színházba járni.

A Kovács Margitot ünneplő sok taps és kihívás is újmutatás volt a komoly művészi irány érvényre juttatása felé. A most színházba járó közönség egy jelentékeny részére mag éppan rá fog férni egy kis művészi nevelés. As előadás egyébként is a jobbak közé tartozott. Kovács Margit partnere, Békési: Alfréd szerepében szépen csöngő, erőteljes tenorjával tűnt ki. Hangjának a szüneti határozottan használt. Ugyan est mondhatjuk el Békési tömör szép baritonjáról is. Habár Lola kisebb szerepében tett bizonyosságot baleséről. Az énekes és zenekar Kovács karmester vezetés alatt kifogástalan volt, eltekintve a nyitánytól, mely a prim heggedések részéről alaposabb kidolgozást érdemelt volna. Egyébként a zenekar néhány színi külön-tapsot is kapott volna, ha több zeneértő lett volna a zsefolt nézőtérben.

De ne panaszkodjunk. Akad olyan

zeneértő is, a ki tudára adja körvonalait, hogy hallott valamit harangosul a Traviatáról és az ismertebb részeket — részben dalolta, részben füttyölte as előadással párhuzamosan. Azt hisszük, megvolt megival elégedve. Más is, micor végre elhallgatott. Azt mondja valaki, hogy a színház új községe nem zeneértő és nem művelt! Csak még nem tuda, mi a zene és mi a műveltség.

—r.

VIGADÓ mozgószínház

Szombat, vasárnap
A vérszopó

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgószínház

Vasárnap
Az éj leánya I.

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 6 órakor kezdődnek.

„TANÜGY.”

Iskolatév megnyitás az Orsolya-zárdában. As Orsolya-zárda elemi és polgári iskolájába beiratkozott növendékek szüleit santon is értesíti az igazgató, hogy az 1917-18 iki iskolai évet folyó hó 8-án, azaz szombaton fél 10 kor tartandó „Veni Sanctus” val nyílja meg, míg az előadások folyó hó 10-én, hétfőn reggel 8 órakor kezdődnek. A növendékek a kijelölt időpontban pontosan jelenjenek meg. Az igazgatóság.

Beiratások a kereskedő-tanonciskolában. A beiratások folyó hó 8-án és 9-én délután 10-12 ig, folyó hó 10. és 12. én délután 3-5-ig történnek. A tanversenyekben álló összes kereskedőtanoncok kötelesek beiratkozni, tehát azok is, akik első tanévben az iskolalátogatás alól azéssben vagy részben felmentést kaptak. A folyó tanévre szóló felmentést a munkaadónak belőn megidokolnia a beiratás alkalmával a p. 2 hónapnál rövidebb időtartamra az iskola igazgatójához, 2 hónapnál hosszabb időre a kir. tanfelügyelőséghez írtessék kérvényben kell kérti, amely utóbbi kérvény azonban szintén az iskola igazgatójával nyújtandó be. Figyelemztetem a munkaadókat, hogy tanulóikat a fenti időpontig annál is inkább irassák be, mert a későbbelmezőt külön figyelmztetés nélkül az elsőfoku iparhatóság nál a további szigorú eljárás végett be fognak jelenteni. A beiratás folyó hó 16-án délután 10 órakor veszi kezdetét. Az igazgatóság.

A tanév megkezdése a községi elemi iskolákban. As országos vázlatra való tekintettel a községi elemi iskolákban a tanítás f. hó 11-én kedden fog megkezdődni. Nagyvárad, 1917 szeptember 7. Réz Mihály felügyelő igazgató.

Ingatlan árverés.

Nagyváradon a Szaniszló és Ud-utók sarkán levő béház, melyben a Szt. Isván gyógyszertár és több uri lakás van, 1917 szeptember 2-án napján d. e. 9 órakor Nagyváradon a nagyváradi kir. törvényes árverelő teameben nyilvános árverésen eladásra kerül. A kikiáltási ár 76616 K 72 fill., ezen alul az ingatlan el nem adható. Bánszépénz a kikiáltási ár 20 százaléka kész pénzben vagy érvényes értékpaprokban. Bővebb információt ad a Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. Nagyváradon (Bemér tér 1)

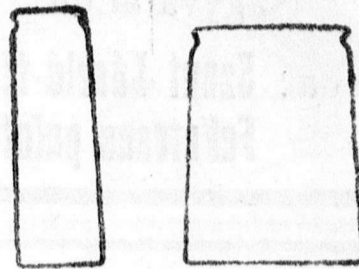
URANIA mozgószínház

Szombat
Gróf Clauder vagyona

Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK.

II.
1/2

VI.
1

Befőttes. Uborkásüveg.
Befőzéshez hólyagpapír.
Porcellán edények

leszállított olcsó árakban.

Porcellán mozsár, ütővel	6.—
Mély és lapos tányér finom porcellán	—70
Csemegés kis	—40
Tésztástál 6 személyre	8.—
Sültestál 6 személyre	8.—
Főzelékstál 6 személyre	8.—
Salátástál 6 személyre	8.—
Levesesfazék 6 személyre	4.—
Mártásos csésze 6 szem.	1.—
Sótartó fogvájós 6 szem.	1-20
Vizes kancsó 6 személyre	3.—
Vizeskészlet színes finom festéssel	4.—
Boroskészlet színes	4.—
Söröskészlet színes	4.—
Liköröskészlet színes	4.—
Befőtteskészlet kristály fehér	4.—
Majolika cukortartó díszes	4.—
Majolika vizeskancsó színes	4.—
Feketés gyermek készlet	3.—
Kávés gyermek készlet	3.—
Majolika állvány színes	6.—
Teáskészlet színes aranyozással	10.—
Kávékészlet színes aranyozással	10.—
Feketés készlet színes aranyozással	12.—
Mosdókészlet színes roccoco	12.—
Majolika fali sótartó színes	8.—
Majolika fűszertartó nagy	3.—
Majolika fűszertartó kicsi	1.—
Porcellán fehér teáskanna	2.—
Porcellán fehér kávéskanna	2.—
Porcellán fehér teáscsésze	—80
Porcellán fehér kávéscsésze	—80
Porcellán fehér gyümölcstányér	—80
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	50.—

Konyha berendezési főzőedények. Evőeszközök. Lámpáruk. Tükrök. Képekterezés. :: Ablak üvegezés. ::

Áraink viszonteladókknak is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán lámpa és táblaüveg nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz. Telefonszám 372.

Főszervező:

Felolós szervező:

DR. KRÜGER ALADÁR

DR. PAPP KÁROLY

Fedélszerép és téglá-eladás!

Géppel és kézzel gyártott

Cserepek és téglák

kaphatók a SZTARILL-féle
részvénytársaság gyárában
Nagyváradon.

Iroda: Szent László-tér,
Feketesas palotában.

Megnyílt az új szűcs és szőrmearu üzlet

Rimanóczy-u. 2. Kolozsvári-palota

Rékócán tart elrendű szőrmekülön-
legességeit, minden e szabla vágó
munkáikat szépen elkészít. El-
legid áttelekítésként és javításokat

LEICHER JÓZSEF

külföldön képezett szűcsmester.

Telefon

Telefon

Vas és rézággyak

afrik és lószőrmatraccok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtos
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

kapható

métermázsánként 8 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-t.-nál
Kolozsvári-utca 62.

Mindenféle vidéki megrende-
léseket a zonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől

kifujt

vörös arcra és kézre

továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb
anyagokból van összeállítva, mi-
nőségére és hatásaira nézve felül-
mulja az összes forgalomban
levő készítményeket. Kétféle
minőség van nappali és esteli
használatra.

1 tégely ára 2 kor. 50 fill.

EMIR-arcmosó

Törvényesen védve!

Legtökéletesebb szeri bőrhámlás
és sörör, továbbá izzadó, fényes,
zsíros (miteres) atkás arcra na-
ponta, ahányszor szükséges, gya-
potra öntött folyadékkal meg-
töröljük. Az arc rögtön esodás
szép lesz, mintha valami mesés
lehelet finomságu haimattal
volna bevonva. Az atkák pár
nap alatt elmúlnak. Teljesen ár-
talmatlan készítmény. Óvakod-
junk értéktelen utánzatoktól!

Ara üvegenként 2 K.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett.)

Árverési hirdetés.

Földmivelésügyi miniszterium
által a rastui cs. és kir. lógyűjtőte-
lepről Biharvármegye főispáni hiva-
tala címére szállított

**80 (nyolcvan) db
1-3 éves csikók**

1917 év szeptember hó 10-én
(hétfő) d. e. 9 és fél órakor

Nagyváradon Arany-Szarvas ven-
dégloben nyilvános árverésen eladat-
nak. Árverésen csak biharmegyei
és nagyváradai gazdák és birtokosok
vehetnek részt, amit a vásárlók
kivánatra igazolni tartoznak.

Biharmegyei m. bír.
Gazdasági felügyelőség.

Bubla és Tarsa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Szarvas-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő Malnaszörp,
Törley pezsgő, valódi
kitűnő ó-borok.

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyer. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek lipthói turó.

Telefonszám 11-49.

Nagyteleky és Arany János-u.
sarkán lévő házban egy szo-
bás konyhából álló lakás a
souterrainban november 1-re

kiadó.

Ertekezni lehet INCZE irodában.

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nál.

IZSÁK LIDIA

Előrendelések
szolgálaton

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Park-szálloda épületében.
Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti színház
művésznőinek egye-
dülű főös: a litója.
Tisztításokat és átala-
kításokat elvállalunk.
Fűzők mérték után a
leg-övidebb idő alatt
elkészítetnek.

Eladó

kedvező fizetési feltételek mellett
a Várkapu-utca 4. és 6. számú,
a Szent János-utca 30. számú,
a Széles-utca 1. számú, mely
közvetlen a 3 vashíd szomszéd-
ságában van, valamint a Vizve-
zeték utca 54. számú ház. Érte-
kezhetni lehet a Nagyvárad
Kereskedelmi és Forgalmibank-
nál Rimanóczy-utca 6. sz. alatt.

Erzsébetligeten lévő 4 új föld-
szintes házban egy és kétszobás
lakások azonnal és nov. 1-re.

kiadók.

Értekezni lehet a 3-ik épületben lakó
házmesternél, vagy INÓZE irodában
Bémer-tér 3. sz. alatt.

Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Jmrík Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 18-40, 15-80, 18-10, 22-20.

Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.

Lóbox és tehénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50.

Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35,

4-—, 4-10, 4-40, 4-90,

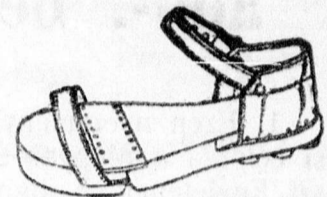
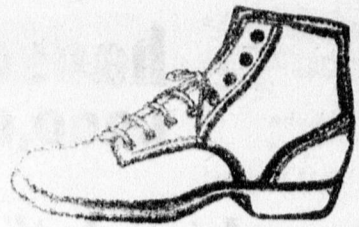
36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5-—, 5-50, 6-—, 6-10.

Lábujjszij oldalszegzés nélkül törvényileg védett megerősítéssel.

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmen-
helyek, intézetek és egyesületek engedélyben
részeseülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és diszma bádigos,
vizvezeték és villanyszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

TÜZIFÉ

Waggon tételben, méter
számra és felvágva kapható

JENEI M. CÉGNÉL

Szarvas-sor 27. Stern palota.
Telefonszám 10-13.

Megrendeléseket felvesz

BÁNYAI JÓZSEFNÉ

Sztaroveszky-u. 2. Nagyhidő.
Telefonszám 14-55.

Nagyvárad legszebb kirándulólhelye

Szent László Püspök Gyógy-Fürdő

Nagyvárad mellett

Fürdőtüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszobásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrásvízzel, uszásmedence, napfürdő, homokkora. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérlője.

PROSPEKTUS.

Az 1917. évi XII. t.-c. alapján

A Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egylete

által kibocsátott

hadsegítési és népjóléti célokat szolgáló

1.200.000 darab, egyenkint **40** korona névértékű és **80** koronával törlesztésre kerülő

adó-, bélyeg- és illetékmentes nyereménykötvényt

bocsátunk aláírásra.

1. Ezen nyereménykölcson készpénzeredménye hadsegítési célokra a Magyar Szent Korona Országainak Vörös-Kereszt Egyletének, hadigondozás céljaira az Országos Hadigondozó Hivatalnak, a rokkant honvédtisztek, tiszti özvegyek és árvák segélyezésére létesített „Szurmay Sándor-alap” gyarapítására a m. kir. honvédelmi miniszternek, az ipari és kereskedelmi alkalmazottaknak a tüdővész elleni védelmére létesítendő intézmények céljaira az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztárnak, az általa létesítendő kórház építési és felszerelési költségeire a Budapesti Poliklinika Egyesületnek, végül alapítványszerűen kezelendő összeg formájában a Magyar Közművelődési Egyesületeknek rendelkezésére bocsátatik.

2. Miután a sorsolási terv biztosítására szolgáló alap a m. kir. központi állampénztárnál készpénzben befizetett, a m. kir. Pénzügyminiszter ur az 1917. évi XII. t.-c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az állam nevében feltétlen kötelezettséget vállalt sorsolási terv szerinti sorsolások alapján teljesítendő fizetésekre nézve. A sorsolások közjegyző jelenlétében ugyanott történnek, a hol a magyar államadósság sorsolás alá eső értékei sorsoltnak.

3. A sorsolási terv szerint az első harmincz esztendőben

11	esetben	1.000.000	koronás
19	«	500.000	«
9	«	300.000	«
9	«	200.000	«
34	«	100.000	«
20	«	50.000	«

főnyeremények vannak, azontul minden húzásnál a főnyeremények 450.000, 300.000, 200.000, 100.000, 20.000 stb. koronát tesznek ki.

Az összes nyereménykötvények a sorsolási időtartam utolsó évében a névérték kétszeresével, vagyis 80 koronával kerülnek beváltásra.

A nyereménykölcson kötvényei 120.000 sorozatba vannak beosztva; minden sorozat tíz nyereménykötvényt foglal magában. Tíz nyereménykötvény megszerzése által tehát egy egész sorozatra eső nyeremények biztosíthatók.

A nyereményeket, valamint a törlesztési összeget a m. kir. központi állampénztár fizeti ki.

4. Aláírási ár darabonként 52 korona.

5. Aláírási határidő: 1917. szeptember 10—szept. 15.

6. Aláírásokat ezen időn belül a hivatalos órák alatt elfogadnak:

az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepe,
a Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,
a Budai Általános Takarékpénztár R.-T.,
a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcson-Részvénytársaság,
a Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság,
az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár,
az Első Magyar Iparbank,
a Fővárosi Bank és Váltóüzlet Részvénytársaság,
a Hazai Bank Részvénytársaság,
a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság,
a Hungária Bank Részvénytársaság,
a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete,
a Kőbányai Takarékpénztár Részvénytársaság,
a Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság,
a Központi Váltóüzlet Részvénytársaság,
a Magyar Agrár- és Járadékbank Részvénytársaság,
a Magyar Általános Hitelbank,
a Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság,
a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság,
a Magyar Cseh Iparbank Részvénytársaság,
a Magyar Fakereskedők Hitelintézete Részvénytársaság,

a Magyar Földhitelintézet,
a Magyar Jelzálog Hitelbank,
a Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság,
a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank,
a Magyar Országos Központi Takarékpénztár,
a Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, mint Részvénytársaság,
a „Mercur” Váltóüzleti Részvénytársaság,
a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság,
a Nemzeti Takarékpénztár és Bank Részvénytársaság,
az Országos Iparbank Részvénytársaság,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és
a Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe,
Budapesti intézetek és ezeknek összes budapesti és vidéki fiókjai; valamint
az Első Horvát Takarékpénztár,
a Horvát Általános Hitelbank Részvénytársaság,
a Horvát Leszámitoló Bank zagrebi intézetek, továbbá
a Privilegirte Landesbank für Bosnien und Hercegovina és
a Privilegirte Agrar- und Kommerzial-Bank für Bosnien und Hercegovina című sarajewói intézetek.

7. Minden jegyzett sorsjegy után a jegyzőfél részéről darabonként 15 korona óvadék teendő le készpénzben vagy megfelelő összegű értékpapirokban, mely biztosíték a jegyzésre esett sorsjegyek elszámolása alkalmával beszámíttatik, illetve visszaadatik.

Az egyes bejelentések az aláírás összeredményéhez képest fognak tekintetbe vétetni; az elszámolás szerint fizetendő összeg legkésőbb szeptember 25-ikéig kiegyenlítendő.

Jegyzések tíz darabig, valamint tíz darabot meghaladó oly jegyzések, melyekre eső nyereménykötvények hat óra zároltattak, elsősorban fognak figyelembe részesíttetni.

8. A sorsjegyek a budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyző lapjában jegyeztetni fognak.

Budapest, 1917. szeptember hó 1.

Hazai Bank Részvénytársaság

Magyar Általános Hitelbank

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság

Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.